



POLOS CAMIÑOS DA RÍA DE AROUSA CARA A COMPOSTELA ANDURIÑA

Por: Jose Miguel Besada Fernández

Dentro do escaso patrimonio literario no que O Grove ten un relevante protagonismo, hai unha novela esquecida, máis ben non coñecida pola gran maioría do pobo desta vila, da que non só sería interesante saber dela, senón tamén lela para, entre outros motivos, gozar da súa lectura e mergullarse nunha época que marcou o destino do que sería despois a vida e parte da indeosincracia de O Grove: O turismo e o Balneario de A Toxa.

O AUTORE A SÚA OBRALITERARIA

Jaime Solá Mestre viviu entre os anos 1874 e 1940 e, aínda que naceu en Vigo onde por motivos da empresa e relacións, desenrolou a maior parte da súa actividade literaria, pódese considerar como un fillo máis de O Grove, xa que a súa familia residía nesta vila e con ela tiña un contacto permanente, pasando longas tempadas entre a coñecida residencia que tiña no pobo e a illa de A Toxa, coa que estaba moi relacionado pola súa personalidade e polos altos cargos cos que mantiveron relación os seus familiares na Illa.

Estudou en Santiago a carreira de Dereito pero a súa actividade foi principalmente a literatura á que consagrou toda a súa vida, especialmente, o periodismo no que lle cabe a honra de marcar unha época, fundando a revista "Vida Gallega" ano 1909 (ano no que se fixo a ponte de A Toxa), dirixíndoa ata 1936.

A revista tivo unha grande importancia na súa época pola súa calidade e na que plasmaba, coa súa riqueza fotográfica, a vida na Galicia dese tempo, sobre todo os acontecementos destacables da burguesía que frecuentemente incluía a sociedade estival de A Toxa.

O autor escribe en castelán como tantos outros destacados da súa época que colaboraron asiduamente en "Vida Gallega" como Valle Inclán, Fernández Flores, Pardo Bazán, Linares Rivas, etc., renunciando ó movemento galeguista que se creou co grupo "Irmandades da Fala", base do futuro nacionalismo galego no que non participou a pesar de que na revista participaron tamén Murguía, Ramón Cabanillas e Castelao entre outros. Non obstante, Solá creou unha fusión con literatos nacionalistas

que repercutiu na revista.

Tamén abordou outros xéneros literarios como a poesía en "Todo Malo", o teatro en "El Diputado", etc., e por último, o escritor, practicamente esquecido a pesar do seu papel importante na Galicia do seu tempo, foi estudado e comentado por prestixiosos investigadores e estudiosos da literatura e historia contemporánea de Galicia como Carballo Calero, Couceiro Freijomil e José Antonio Durán Iglesias.

ANDURIÑA

A inmersión de Jaime Solá no mundo da narrativa, ten en Anduriña a novela máis destacada. Foi publicada no ano 1916 situando o tema en O Grove e na súa illa de A Toxa, na etapa na que comezou o gran desenrolo da illa a raíz do Balneario e o Gran Hotel.



A novela é moi a mena, nun estilo e unha temática sinxela do seu tempo encadrada, como dicía Carballo Calero, nun "modernismo galeguizante" propio da maioría dos autores galegos dese tempo.

Baséase no regreso de Cuba, onde exercía un importante cargo, dun xove señorito moi estimado no pobo que se namora dunha rapaza da vila á que lle chamaban Anduriña, sendo isto a trama principal para ir describindo por ese motivo o pobo de O Grove

coas súas actividades e, sobre todo, A Toxa, co seu medio principal de transporte dende Cambados; a barca de Devesa que, debido a que non había aínda ponte, facía o transporte de O Grove á Illa; tamén os personaxes populares da Vila; o cego de Padrende, e outros máis.

Por mor da publicación da novela, houbo unha repercusión positiva en O Grove, xa que era un libro baseado no pobo e lle deu fama e publicidade. Tanto foi así que o nome Anduriña fíxose case coma un lema no pobo, tomando dito nome o primeiro equipo de fútbol da localidade que se fixo lendario en toda a comarca, tanto foi así que se identifica "Anduriña" con O Grove.

Así foi como esa novela foi moi importante para o Grove do seu tempo e agora é esquecida ou non coñecida. ¿Por que non se reedita?